

ОБОВ'ЯЗКОВІ РЕЗЕРВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Кузьміна В.Є., гр. Ф-49 ск

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **І.С. Андрущенко**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Обов'язкові резерви (reserve requirements) – інструмент монетарної політики для управління грошово-кредитним ринком, який накладає на банки зобов'язання зберігати частину залучених коштів на кореспондентському рахунку в Національному банку України. Є одним з найбільш давніх та традиційних інструментів центральних банків. На початковому етапі використання даного інструменту він виконував також і пруденційну (наглядову) функцію, оскільки, наявність обов'язкових резервів слугувала запорукою достатньої ліквідності банків для виконання ними зобов'язань. З часом монетарні та наглядові функції розділилися. Наразі для забезпечення достатньої ліквідності банків існують відповідні економічні нормативи. В той же час обов'язкове резервування має виключно монетарне призначення.

Суть такого інструменту полягає у наступному: банк зобов'язаний зарезервувати на своєму кореспондентському рахунку кошти у обсязі, який визначається як певний відсоток від його зобов'язань (норматив резервування). Така сума має бути сформована у середньому за період резервування. Тобто якщо банк недорезервував певну суму коштів у один день, він має зберегти більше у інший. Механізм усереднення дозволяє банку гнучко розпоряджатися власною ліквідністю. Це дозволяє згладжувати можливі кон'юнктурні (непередбачувані) коливання ліквідності, в той же час забезпечуючи ефективне застосування самого інструменту за прямим призначенням – обмеження надлишкової ліквідності банківської системи.

Для усіх банків встановлюються єдині нормативи та порядок визначення, формування і зберігання обов'язкових резервів. Національний банк може встановлювати для різних видів зобов'язань диференційовані нормативи обов'язкового резервування. З 10 березня 2020 року норми обов'язкових резервів банків залежать від валюти залучених коштів, а не від їхньої строковості, як раніше. Для гривневих коштів встановлено нульову ставку резервування, а для валютних – 10%. Це сприяє двом стратегічним цілям Національного банку – активізації банківського кредитування та дедоларизації економіки.